

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*

Etapa locală - 25 ianuarie 2026

Nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text de la subiectul I și al II-lea, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

POVESTEA FĂRĂ SFÂRȘIT

de Michael Ende

În acest moment sună telefonul. Domnul Koreander se ridică din fotoliu cu oarecare efort și își târșâi pașii până într-un mic cabinet din spatele prăvăliei. Ridică receptorul și Bastian auzi nedeslușit cum domnul Koreander își spunea numele. Pe urmă ușa cabinetului se închise și nu se mai auzi nimic altceva decât un murmur înăbușit.

Bastian stătea locului și nu-și dădea câtuși de puțin seama ce se întâmplase cu el și de ce spusese și recunoscuse toate acestea. Nu putea suferi să i se pună atâtea întrebări. Amintindu-și dintr-odată că va ajunge mult prea târziu la școală, îl trecură căldurile. Da, sigur, trebuia să se grăbească, trebuia s-o ia la goană - dar rămase pe loc, acolo unde se afla, fără să se poată hotărî. Ceva îl ținutia locului, dar nu știa ce.

Glasul înăbușit tot se mai auzea de dincolo, din cabinet. Era o conversație telefonică foarte lungă.

Bastian își dădu seama că tot timpul se uitase fix la cartea pe care o avusese în mână domnul Koreander și care acum se găsea pe fotoliul de piele. Îi era cu neputință să-și ia ochii de la ea. Avea impresia că din ea pornea un soi de forță magnetică ce-l atrăgea irezistibil.

Se apropie de fotoliu, întinse încet mâna, atinse cartea - și în aceeași clipă ceva înăuntrul său făcu „țac!“ - ca și cum s-ar fi închis o capcană. Bastian avea sentimentul nedeslușit că, odată cu atingerea cărții, începuse ceva irevocabil ce-și va urma cursul de-acum înainte.

Ridică volumul și-l privi pe toate părțile. Era legat în mătase arămie și lucea când era înclinat într-o parte sau alta. Răsfoindu-l în grabă, văzu că textul era tipărit în două culori diferite. Nu părea să conțină poze, avea în schimb inițiale mari și minunate ilustrate. Uitându-se încă o dată mai bine la scoarțe, descoperi pe ele doi șerpi, unul deschis și unul închis la culoare, mușcându-și unul altuia coada și alcătuind astfel un oval. Iar în oval era scris, cu litere ciudate, întortocheate, titlul: **POVESTEA FĂRĂ SFÂRȘIT**

E un lucru tare misterios cu pasiunile omenești, iar în cazul copiilor totul se petrece la fel ca și în cazul adulților. Cei copleșiți de o pasiune n-o pot explica, iar cei ce nu au trăit niciodată ceva asemănător nu pot înțelege. Există oameni care își pun viața în joc pentru a cuceri un pisc. Nimeni, nici chiar ei înșiși nu pot explica limpede de ce. Alții se ruinează pentru a câștiga inima unei persoane care nici nu vrea să știe de ei. Iar alții se distrug fiindcă nu pot rezista plăcerilor mâncării - sau ale băuturii. Unii își cheltuiesc întreaga avere pentru a câștiga la jocurile de noroc, sau jertfesc totul de dragul unei idei fixe ce nu se poate realiza niciodată. Alții cred că nu pot fi fericiți decât în altă parte decât în locul unde se află, și călătoresc toată viața prin lume. Iar câțiva

nu-și găsesc liniștea până ce n-au devenit puternici. Pe scurt, există tot atâtea pasiuni cât și oameni.

În cazul lui Bastian Balthasar Bux, pasiunea sa erau cărțile.

Cine n-a petrecut o după-amiază întreagă cu urechile încinse și cu părul zbârlit aplecat deasupra unei cărți, citind și iar citind, și uitând de lumea din jurul său, și nebăgând de seamă că-i e foame sau frig...

Cine n-a citit niciodată pe ascuns sub plapumă, la lumina unei lanterne de buzunar, fiindcă tata sau mama sau vreo altă persoană grijulie a stins lumina pe motivul bine intenționat că acum trebuie să dormi, căci mâine te scoli devreme...

Cine n-a vărsat niciodată lacrimi amare, fie pe față, fie în ascuns, fiindcă o poveste minunată se sfârșea și urma despărțirea de personajele alături de care luaseși parte la atâtea aventuri, ființe iubite și admirate ce îți stârniseră îngrijorări și speranțe, și fără a căror prezență viața părea dintr-odată goală și lipsită de sens...

Cine nu cunoaște nimic din toate acestea din proprie experiență nu va putea înțelege ceea ce făcu Bastian acum.

Se uita ținută la titlul cărții, simțind cum îl lua ba cu frig, ba cu cald. Da, asta era, la asta visase de atâtea ori și asta își dorise de când fusese cuprins de pasiunea sa: o poveste care să nu se sfârșească niciodată! Cartea tuturor cărților!

Trebuia să aibă cartea, fie ce-o fi, cu orice preț.

Cu orice preț? Era ușor de spus! Chiar dacă ar fi putut să ofere mai mult decât cele trei mărci și cincisprezece pfenigi din banii de buzunar ce-i avea la el - urâciosul domn Koreander îi dăduse de înțeles cât se poate de limpede că nu-i va vinde nicio singură carte. Iar de un dar nici nu putea fi vorba. Chestiunea era lipsită de orice speranță.

Și totuși Bastian știa că nu poate pleca fără acea carte. Îi era limpede că nici nu venise încoace decât anume pentru ea, îl chemase în mod misterios pentru că voia să ajungă la el, pentru că de fapt fusese dintotdeauna a lui!

Bastian trase cu urechea la murmurul ce se mai auzea și acum din cabinet.

Dintr-odată, fără să-și dea prea bine seama ce face, ascunse cartea sub paltonul său, strângând-o cu amândouă brațele la piept. Apoi o porni, mergând de-a-ndăratelea, spre ușa prăvăliei, nelăsând nicio clipă cealaltă ușă din ochi, cea spre cabinet. Cu băgare de seamă apăsă pe clanță, nu trebuia să se audă clinchet de clopoței, de aceea deschise ușa de sticlă doar atât cât să se strecoare prin ea. Încetșor și cu precauție închise apoi ușa pe dinafară.

Abia după aceea începu să alerge.

Caietele, manualele școlare și penarul din ghiozdan săltau și clămpăneau în tactul pașilor săi. Simțea junghiuri sub coaste, dar alerga mai departe.

Ploaia îi curgea peste obraji și pe spate în jos, pe sub guler. Umezeala și frigul îi pătrundeau prin haine. Bastian nu simțea însă nimic. Îi era foarte cald, dar nu numai din cauza alergatului.

Conștiința lui care mai înainte, în prăvălioară, nici nu crâcnise, se deșteptase dintr-odată. Toate motivele, atât de convingătoare mai înainte, i se păreau acum cu totul neplauzibile și se topeau ca oamenii de zăpadă la răsufierea unui balaur ce scuipă foc.

Furase! Era un hoț!

Ceea ce făcuse el era chiar mai grav decât un furt obișnuit. Cartea era cu siguranță unică și de neînlocuit. Precis că fusese cea mai scumpă comoară a domnului Koreander. Era cu totul altceva să furi unui violonist vioara sa fără pereche sau unui rege coroana sa, decât să iei bani dintr-o casă de marcat.

Și pe când alerga, strângea la piept pe sub palton cartea. Nu voia s-o piardă, oricât de mult l-ar fi costat. Era tot ce mai avea pe lume.

Căci acasă, firește, nu se mai putea întoarce acum.

Încercă să și-l închipuie pe tatăl său cum ședea și lucra în camera cea mare transformată în laborator. În jurul lui se aflau zeci de mulaje de ghips ale unor danturi, căci tata era tehnician

dentar. Bastian nu se întrebase de fapt niciodată dacă tata își făcea munca cu plăcere. Acum îi trecea pentru prima dată prin minte, dar de-aici înainte n-avea cum să-l mai întrebe.

Dacă s-ar duce acum acasă, tata ar ieși din laborator în halatul său alb, ținând poate în mână o dantură din ghips, și l-ar întreba: „Te-ai și întors?” „Da”, ar spune. Bastian. „N-ai școală azi?” Vedea în minte fața tristă și liniștită a tatălui său și știa că-i va fi cu neputință să-l mintă. Dar adevărul nu i-l putea spune cu niciun chip. Nu, singurul lucru pe care îl putea face era să plece, oriunde, departe. Tata nu trebuia să afle niciodată că fiul lui devenise un hoț. Și poate că nici nu va băga de seamă că Bastian nu mai era acolo. Gândul acesta îl consolă parcă.

(traducere de Yvette Davidescu)

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Care este pasiunea lui Bastian:

- călătoria;
- muzica;
- lectura;
- sportul.

2. Unii oameni își pun viața în pericol:

- pentru a câștiga mereu;
- pentru a cuceri un pisc;
- pentru a avea tot ce își doresc;
- pentru a fi apreciați.

3. Domnul Koreander se ridică din fotoliu și merge în cabinetul din spatele prăvăliei deoarece:

- îl strigă cineva;
- trebuie să ia o carte;
- este gata ceaiul;
- sună telefonul.

4. Tatăl băiatului este:

- medic stomatolog;
- tehnician dentar;
- avocat;
- tehnician auto.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- Știind că domnul Koreander nu i-o va vinde, copilul hotărăște să fure cartea.
- Impresionat de copertă, băiatul admiră volumul cu titlul „Povestea fără sfârșit”.
- Tatăl lui Bastian nu trebuie să afle niciodată că fiul său este un hoț.
- Bastian este fascinat de cartea pe care domnul Koreander o ținea în mână.
- Băiatul aleargă prin ploaie, fără a simți frigul și umezeala.
- Bastian decide să nu meargă acasă, știind că nu-și va putea minți tatăl.
- În cabinetul din spatele prăvăliei, domnul Koreander vorbește la telefon.
- Pasiunea băiatului este lectura, acesta visând să citească o poveste care nu se va sfârși niciodată.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Transcrie, din textul dat, trei structuri ce ilustrează caracteristici ale cărții care îl fascinează pe Bastian.
2. Precizează ce obiect ar putea ține în mână tatăl lui Bastian când ar ieși din laborator.
3. Numește două trăsături morale ale lui Bastian, ce reies din textul dat.
4. Explică, în cel mult 10 rânduri, semnificația următorului fragment din textul dat: *Se uita țintă la titlul cărții, simțind cum îl lua ba cu frig, ba cu cald. Da, asta era, la asta visase de atâtea ori și asta își dorise de când fusese cuprins de pasiunea sa: o poveste care să nu se sfârșească niciodată! Cartea tuturor cărților!*
Trebuia să aibă cartea, fie ce-o fi, cu orice preț.

D. (12 puncte)

Imaginează-ți că unul dintre colegii tăi a citit fragmentul din textul „Povestea fără sfârșit” de Michael Ende și îți cere părerea despre gestul făcut de Bastian.

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri în care să explici ce rol are lectura în viața copiilor. Vei avea în vedere motivarea răspunsului și valorificarea textului dat.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Când Bastian descoperă într-un anticariat o misterioasă carte legată în mătase arămie, nici prin gând nu-i trece că o să-i fie încredințată o misiune importantă. E nevoit să pătrundă cumva în carte și să salveze Fantázia, un tărâm al imaginației în care orice este posibil, și în care te poți și pierde. Viața Crăiesei Copile stă în mâinile sale și e hotărât să riște totul pentru a o salva.

Adevărata încercare pe care Bastian e nevoit să o depășească nu este pătrunderea în Fantázia și salvarea ei, ci descoperirea căii prin care se poate întoarce în lumea reală. Iar părăsirea unui tărâm fără hotare se dovedește cu atât mai grea.

Scriind o poveste în poveste ce se autogenerază la infinit, Michael Ende le demonstrează cititorilor săi că nimic nu se sfârșește cu adevărat, ci doar se preschimbă, și că, în final, cheia ce deschide poarta tuturor posibilităților stă în puterea de a afla cine ești cu adevărat.

Despre carte:

Bastian, un băiat timid și retras, evadează din realitatea cotidiană într-o lume magică – Fantázia, unde poveștile prind viață și fiecare alegere contează. Pe măsură ce el devine parte din poveste, învață lecții esențiale despre curaj, prietenie, responsabilitate și puterea imaginației, transformându-se pe parcursul călătoriei într-o versiune mai conștientă și mai curajoasă a propriei persoane.

Beneficii educative:

- Cultivarea imaginației și a creativității: Lumea construită de Michael Ende este un exercițiu extraordinar de gândire creativă și un stimulent pentru dezvoltarea imaginației vizuale și narative.
- Explorarea identității personale: Cartea urmărește transformarea interioară a lui Bastian, oferind cititorilor oportunitatea de a reflecta asupra propriei deveniri și valorilor personale.
- Promovarea lecturii ca formă de evadare constructivă: Povestea subliniază puterea vindecătoare și formativă a lecturii, un mesaj puternic într-o lume digitalizată.
- Învățarea prin metafore și simboluri: Povestea este încărcată de simboluri ce pot fi analizate și discutate, contribuind la dezvoltarea gândirii critice și a competențelor interpretative.
- Valori morale universale: Curajul, loialitatea, altruismul și responsabilitatea sunt teme centrale, transmise subtil, dar cu impact puternic.

(Povestea fără sfârșit – Michael Ende: o aventură magică despre imaginație, identitate și curaj - <https://www.editura-arthur.ro/info/carte/povestea-fara-sfarsit>)

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe:

1. Ce misiune îi este încredințată lui Bastian.
2. În ce constă cheia ce deschide poarta tuturor posibilităților
3. Numește două lecții esențiale pe care le învață Bastian.
4. Alege un beneficiu educativ, justificându-ți opțiunea.

B. (12 puncte)

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, care să înceapă cu citatul „*Povestea fără sfârșit* înlocuiește o jumătate de bibliotecă.” Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

(câte 3 puncte pentru cerințele 1 și 2; 4 puncte pentru cerința 3)

Privește cu atenție afișul de mai jos. Formulează răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, raportându-te la acesta.

1. Notează activitatea pe care o promovează afișul.
2. Precizează trei simboluri ale atmosferei de sărbătoare.
3. Menționează semnificația mesajului, având în vedere și imaginea din fundal.

